

രാമചരിതം: നൂറ്റിനാലുത്തിയാറാം പാലം
വ്യാഖ്യാ: ഡോ. ദിവ്യ സി കെ

രാമചരിതം: നൂറ്റിനാല്പത്തിയാറാം പടലം
വ്യാഖ്യാതാവ്: ഡോ. ദിവ്യ സി കെ
(മലയാളം: കവിത)

Editorial content © 2023, Dr. Divya C K

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of [River Valley Technologies](#).

The electronic versions were generated from sources marked up in [L^AT_EX](#) in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using [Xe_ΛTeX](#) from [T_EXLive](#) 2020 and the cloud framework, [Ithal \(ഇതൽ\)](#). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by [Rachana Institute of Typography](#). The font used for Latin script was [Linux Libertine](#) developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of [Creative Commons Attribution ShareAlike](#) license for free download and usage.

[Lanka Dahan Hanuman](#), a painting by Raja Ravi Varma. The image is taken from [Wikimedia Commons](#) and is gratefully acknowledged.

[Sayahna Foundation](#)

JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014

URL: www.sayahna.org

രാമചരിതം:
നൂറ്റിനാലുത്തിയാറാം പാലം

സംഗ്രഹം

ലങ്കയിൽ നിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയ ഹനുമാൻ വിവരങ്ങൾ രാമനോടു പറഞ്ഞു. പടനീങ്ങാൻ വാനരർക്കു നിർദ്ദേശം നല്കി. രാവണനോടു് പൊരുത്തപ്പെടാനാവാതെ വിഭീഷണൻ രാമസന്നിധിയിലെത്തുന്നു. രാമനുമായി സഖ്യംചെയ്തു വിഭീഷണനെ ലങ്കാധിപതിയായി അഭിഷേകം ചെയ്തു. വരണന്റെ അഭിപ്രായമനുസരിച്ച് രാമന്റെ ആജ്ഞപ്രകാരം നളന്റെ നേതൃത്വത്തിൽ വാനരർ ചിറകെടുന്നു. ചിറയിലൂടെ ലങ്കയിലെത്തിയ പടയെക്കുറിച്ചന്വേഷിക്കാനെത്തിയ ശുക സാരണന്മാരെ രാമൻ എല്ലാം ചുറ്റിനടന്നു കണ്ടു് തിരിച്ചു പൊയ്ക്കൊള്ളാനുവാദിക്കുന്നു. തിരിച്ചു ചെന്ന ശുകസാരണന്മാർ പടയുടെ വലുപ്പവും രാമസേനയുടെ മികവും കണക്കാക്കി സീതയെ തിരിച്ചു കൊടുക്കാൻ രാവണനെ ഉപദേശിക്കുന്നു. കോപിഷ്ഠനായ രാവണൻ അവരെ ഓടിച്ചുവിട്ടു. മിന്നൊളി നാവനോടു് സീതയ്ക്കുമുമ്പിൽ മായം കാട്ടാനാവശ്യപ്പെടുന്നു. സീത മോഹിച്ചു വീഴുന്നു.

പാട്ട് 1

എൻറിങ്ങനയുറെത്തരിവിരർ
വേന്തനരൈത്തനേരത്തെങ്ങനയന്നിചാചരനായകൻ നകരിക്കു
ചെൻറേയങ്കളള നർത്തയും
വിയേഴങ്കൾ മറ്റുന്നിയുള്ളവണ്ണമിൻറിതുരെക്കെ
നീയെന്നോടെൻറു മന്നവർകോനിതപ്പോൾ
വെൻറിമികവരക്കുടെ പെരിപ്പവും
വൻപും മുൻപും വേലച്ചുഴ്തുളളാല
യമാമിലങ്കയിലെ വിയേഴ-
മിൻറു നമക്കു ചെൻറടുതായകം
പുകവാന്മാമെൻറിണ്ടലേഴാതവണ്ണവും
വേന്തനോടറിയിത്തു നിൻറേൻ

രാക്ഷസരാജാവായ രാവണന്റെ ലങ്കയിൽ ചെന്നപ്പോഴുള്ള വാർത്തയും വിശേഷവും ഉള്ളതുപോലെ പറയു എന്ന് ശ്രീരാമൻ ആവശ്യപ്പെട്ടപ്പോൾ, വിജയക്കൊടി പാറിച്ച രാക്ഷസരുടെ വലുപ്പവും പ്രാവീണ്യവും സമുദ്രത്താൽ ചുറ്റപ്പെട്ട ലങ്കയിലെ വിശേഷവും അങ്ങോട്ടു പ്രവേശിക്കാനുള്ള ഉപായവും കുറ്റം ഏതുമില്ലാതെ ഹനുമാൻ അറിയിച്ചു.

കുറിപ്പ്

വിയേഴങ്കൾ — വിശേഷങ്ങൾ
വെൻറി — വിജയം
ഇണ്ടൽ — ദുഃഖം

പാട്ട് 2

നിൻറരിവിരർ നായകനോടു
കൂടിയിത്തനേരം നീലനെയേകി നിൻപട
മുൻനടന്തിട്ടു തിൺ പടയൊടേയെൻറും
ഒൻറിയിലുണൻ തന്നോടും
കവിന്തിരനോടുമെല്ലാമൊത്തുടനേ
പുറപ്പട്ടവാൻ നിറംപട്ടം കാലമാകി
വെൻറിമിക്കെത്ത മന്നനെയമ്പി
നൊട്ടുമണെന്തെടുത്തേൻ മേവിയിലുടൂണൻ
തന്നയങ്കതൻ ചുമലിൽക്കരേറ്റി
ചൊൻറ തിചക്കു ചൊല്ലെഴവെല്ലുമാറു
നടത്തനേരം തേവർകൾ മാരിപോൽ
പൊഴിന്താർ നലംകിളർ പൂവുകൊണ്ടു

രാമൻ വാനരയോദ്ധാവായ നീലനോട്ടു് പറയുന്നു. ലക്ഷ്മണനോടും സുഗ്രീവനോടും കൂടി യുദ്ധത്തിനായി പുറപ്പെടാൻ സമയമായി. അപ്പോൾ രാമനെ ഹനുമാനും ലക്ഷ്മണനെ അംഗദനും ചുമലിൽ കയറ്റി പറഞ്ഞ ദിക്കിലേക്ക് ജയിക്കുന്നതിനായി നടന്നു. ആ സമയം ദേവൻമാർ പുഷ്പവൃഷ്ടി നടത്തി.

കുറിപ്പ്

തിൺപട — വൻപട

പാട്ട് 3

കൊണ്ടുചെൻറുള്ള വമ്പടയോടു
വങ്കടൽതിരമേറി കോമളമേറ്റം
മൈതിലിതന്ന മന്നൻ വിന്നെന്തിതപ്പോൾ
ഇണ്ടലെഴുതു നീറിയും മോഴിയുഴിയിൽ
വീണനേരം ഇൻറഴകല്ല
മന്നവനെൻറിലുടൂണനുറു ചൊൻറാൽ
ചെണ്ടഴം വേന്തൻ വമ്പിലനേരം
മാലകലക്കളെന്താൻ ചേലറിന്താ
നിലങ്കമന്നൻ തൻനായകരോടനേരം
അണ്ടരെ വെൻററമ്മൊട്ടു പോർക്കു
താകിയിരാമനിപ്പോഴാഴിതന്നക്കരക്കര
വന്തിതെന്തൊടു പുക്കിതെൻറാൻ

വാനരപ്പടയോടുകൂടി ലങ്കയുടെ തീരത്തെത്തിയ രാമൻ സുന്ദരിയായ സീതാദേവിയെ ഓർത്തപ്പോൾ ദുഃഖം താങ്ങാനാവാതെ നിലംപതിക്കുന്നു. അപ്പോൾ ലക്ഷ്മണൻ ഇതങ്ങയ്ക്കുഴകല്ല എന്നും മറ്റും പറഞ്ഞ് രാമന്റെ മനസ്സിലെ സങ്കടമകറ്റുന്നു. ദേവൻമാരെ ജയിച്ചു നമ്മോടു് യുദ്ധം ചെയ്യുന്നായി സമുദ്രത്തിനക്കരെയുള്ള കരയിൽ നിന്നും രാമൻ വന്നു ചേർന്നിട്ടുണ്ടെന്ന് രാവണൻ തന്റെ സേനാനായകൻമാരെ അറിയിക്കുന്നു.

കുറിപ്പ്

ഇണ്ടൽ — ദുഃഖം
അണ്ടർ — ദേവൻമാർ

പാട്ട് 4

എൻറളവേയിമ്മെതിലിതന്ന മന്നനു
നൽകിയിൻറേയെൻറുമിമ്മന്നിലല്ലൽ
വരാതവണ്ണമിത്തുകൊൾവാ-
നിൻറുമക്കിതമെൻറു വിപീഴണൻ
മൊഴിന്തൊരുനേരം നായകനാമിലങ്കമന്നൻ
ചിനക്കൊട്ടുറെന്തുചൊൻറാൻ
കൊൻറുമുടിപ്പനിൻറു പുറത്തുപോയി
ക്കുഴിയായ്ക്കിലിപ്പോൾ കോവം
വമ്പുമുള്ളയിരാമനോടുള്ളവാന്തവം നീ
ചെൻറുപിണ്ണെന്തുകൊള്ളിനിയെൻറു
കേട്ടളവേയിതെല്ലാം ചെമ്മല്ലയെൻറൊഴുതു
വീരെന്തു വന്തു വിപീഴണൻറാൻ

സീതാദേവിയെ ശ്രീരാമൻ ഇപ്പോൾ തന്നെ നൽകിയാൽ ആപത്തു് വരാതെ കഴിയാം എന്ന് വിഭീഷണൻ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ പദവിയും വമ്പുമുള്ള രാമനോടു് ബന്ധുത്വം കൈക്കൊള്ളാൻ പൊയ്ക്കൊള്ളു. അങ്ങനെ പുറത്തു് പോകാതിരുന്നാൽ നിന്നെ ഞാനിന്ന് കൊന്നു മുടിക്കുമെന്ന് ലങ്കാധിപനായ രാവണൻ കോപത്തോടെ ഉറപ്പിച്ചു പറഞ്ഞു. ഇതെല്ലാം കേട്ടപ്പോൾ വിഭീഷണൻ അവിടെ നിന്നു പിരിഞ്ഞ് രാമന്റെ അടുത്തു് വന്നു.

കുറിപ്പ്

കോവ് — കോയ്
വാന്തവം — ബാന്ധവം

പാട്ട് 5

വൻറവനോടു വാനരവിരർ
പോർക്കു തുനിത നേരം വൻറിതമ്മന്നന
തൊഴുവാനെന്നെന്തിതു ഞാങ്കളെൻറാൻ
അന്നടയേയുരെത്തരചൻ
തന്നോടരിവീരരെല്ലാമമ്പിനിവരവൻ
തന്നോടെന്തു ചെയ്വിതു നാമിതെൻറും
ഇന്നിനെന്നവോടുകൂടയടുത്തു
മിണ്ടളവേ നിശിന്തിത്തൊപ്പൊഴുതൊൻറു
കൂറുവതെൻറുറെന്തൊൾ ചെയ്ക്കനേരം
വൻറവനോടിണങ്ക നമക്കരക്കർകലം
മുടിപ്പാൻ വാതയില്ലാതതെൻറരിവിരർ
വേന്തനടുത്തു ചൊൻറാൻ.

വന്നവനോടു് വാനരവീരൻമാർ യുദ്ധത്തിനു തുനിഞ്ഞപ്പോൾ ഞാൻ വന്നതു് ശ്രീരാമനെ തൊഴുവാനാണെന്ന് വിഭീഷണൻ അറിയിക്കുന്നു. ശത്രുപക്ഷക്കാരായ വീരൻമാർ നമ്മുടെ പക്ഷത്തു വരുമ്പോൾ എന്താൺ ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് തീരുമാനിച്ചു പറയാൻ രാമൻ വാനരവീരനായ സുഗ്രീവനോടു് ആവശ്യപ്പെടുന്നു. വന്നവനോടു് ഇണങ്ങുകയാൺ രാക്ഷസകലം മുടിക്കാനായി ചെയ്യേണ്ടതെന്ന് സുഗ്രീവൻ പറയുന്നു.

കുറിപ്പ്

വൻറിത് — വന്നിതു്
ഞാങ്കൾ — ഞങ്ങൾ
വാത — ബാത

പാട്ട് 6

ചെൻറളവേ വിപീഴനോടു
വാന്തവമീടുംവണ്ണം ചോവയിനാലുരെത്ത
വിഴേകവും ചെയ്തറെറത്തുനേരേ
മന്നനിലങ്കമന്നനിതെൻറു
രൈത്തുടനേ വീരെന്തു വങ്കടലെക്കുടപ്പതി
നെന്തു നല്ലതുരെപ്പിനെൻറാൻ
ഉന്നി വിപീഴണൻ തന്നോടും
കവിന്തിരനോടും മറുങ്കൾക്കനിവാണ്ടില
ഗുണനോടു മുവൻപുരാനിഴെന്ത-
മൂന്നിലണെന്തുന്നിൻറു വീരെന്തു
മുൻറുപവാതമായി വൻപൊടു
കോപമാണ്ടു വില്ലും തരിഞ്ഞെഴുനിറു നിൻറാൻ

സുഗ്രീവൻ പറഞ്ഞതനുസരിച്ച് വിഭീഷണനോടു സഖ്യം ചെയ്തു രാമൻ വിഭീഷണനെ ലങ്കാധിപതിയായി അഭിഷേകം ചെയ്തു. വൻകടൽ കടക്കുന്നതിന് ഉപായമെന്തെന്ന് കണ്ടെത്താനായി വിഭീഷണൻ, സുഗ്രീവൻ, ലക്ഷ്മണൻ ഇങ്ങനെ മൂവരോടും ആലോചിച്ച ശേഷം വർദ്ധിച്ച കോപത്തോടെ വില്ലും ധരിച്ച് എഴുന്നേറ്റു നിന്നു.

കുറിപ്പ്

അവിഴേകം — അഭിഷേകം
ചോവ — ശോഭ
ഉപവാതം — ഉപവാസം

പാട്ട് 7

നിൻററൻ മന്നവൻ നല്ല
പാവകാരത്തിരമുറു ഞാൺവായ്
നിർണ്ണയമുള്ളവറുയെടുത്തൊഴുത്തുട വിട്ടനേരം
കുൻറുംവണ്ണം വീരെന്തു ചമൈത്തുടൻ
വരുണൻ മൊഴിന്താൻ കടൽ
കടുക്കടക്കരുതാഴിതൻവഴിയെൻറുമെല്ലാം
ഇൻറിതു തെയരത തനയൻ
നളൻ തനയും നിയോകിത്തിട്ടേ
ചിറക്കുമിതു കടത്തിലങ്ക പുക്കുതു ചെമ്മേ
കൊൻറു മുടിക്കയരക്കരൈയെൻറുടൻ
മൊഴിന്തൊരുനേരം കോപമടക്കി
വൻചിറകെട്ടുകെൻററചൻ മൊഴിന്താൻ.

ശ്രീരാമൻ പാവകാസ്യമെടുത്തു് ഞാൺവായിൽ ചേർത്തു് തൊടുത്തു വിട്ടപ്പോൾ വരുണൻ വന്നു പറഞ്ഞു. സമുദ്രം വഴി മറുകരയെത്തുക എന്നതു് പ്രയാസമാൺ. ഇതിനു പരിഹാരമായി നളനെ സമുദ്രത്തിൽ ചിറകെട്ടാനായി നിയോഗിക്കാം. ചിറക്കുമിതെ കടന്ന് ലങ്കയിലെത്തിച്ചേരുകയും രാക്ഷസന്മാരെ കൊന്നുമുടിക്കുകയും ചെയ്യാമെന്നു പറഞ്ഞപ്പോൾ ശ്രീരാമൻ വൻചിറകെട്ടുക എന്ന് കോപം വെടിഞ്ഞ് പറഞ്ഞു.

കുറിപ്പ്

കുൻറും വണ്ണം — വിനയത്തോടെ

പാട്ട് 8

മൊഴിനളവേഴിന്തരിവീരരാഴിയടെത്തു
നൻറായി മുതിർത്തു ചമൈത്തു
വൻചിറ നൂറുയോജന നീളമാക്കി
ചുഴിവിടമീണ്ടഴം ചതയോചനക്കലടുക്കുമാറ്റം
ചുരുക്കമല്ലാത വണ്ണമുടൻ
ചമൈത്തതിൻ മേലെല്ലാരും
എഴുതു കടത്തിലങ്ക പുക്കടുത്തു ചുഴൻറി
തെങ്കുമതിരീപ്പുവർ തംകലം മുടിയും
വണ്ണം പൊരുമാറുമെല്ലാ-
മഴിത്തുടനേ മികം ചുക്ചാരണർ
തമ്മെയിന്നിപ്പോളരക്കർ മന്നൻ
പടപ്പെരുമയ്ക്കുറിത്തുരചെയ് വിന്നെൻറാൻ.

ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞപ്പോൾ വാനരവീരന്മാർ നൂറുയോജന നീളത്തിൽ ആഴിയിൽ വൻചിറ കെട്ടി. ചുഴിയുള്ള സ്ഥലം ധാരാളമുള്ളതുകൊണ്ടു് ഏതാണ്ടു് നൂറു യോജനയും വീതിയിൽതന്നെയാൺ നിർമ്മിച്ചതു്. എതിർക്കുന്നവരുടെ കലം മുടിക്കത്തക്കവണ്ണം പൊരുതുവാൻ വേണ്ടി ചിറയുടെ മീതെ കയറി എല്ലാവരും ലങ്കയിൽ പ്രവേശിച്ചു. ഇതറിഞ്ഞ രാവണൻ ശുകസാരണന്മാരോടു് രാമന്റെ പടയുടെ വലുപ്പമറിഞ്ഞുവരുവാൻ പറയുന്നു.

കുറിപ്പ്

ചുഴിവിടം — ചുഴിയുള്ള സ്ഥലം
ചമൈത്തു — ചമഞ്ഞു
ചതയോജന — ശതയോജന

പാട്ട് 9

അറിത്തുരചെയ് വിന്നെൻറരചൻ
വീരെന്തുമൊഴിന്തനേര മരക്കരുമുറു
വാനരരൂപം മാറിമറെറത്തുനേരം-
യറിതുപരത വൻപടയുടിലെങ്കം
നടത്തനേരം നിചിചരർ മന്നനും വീരെവിൽ
ത്തടൈത്തനൻമായകണ്ടു
അറിന്തരിവിരർ കാൽകൈയതെന്നെത്തു
കെട്ടിയെടുത്തിതപ്പോൾ കണ്ടരക്കരെ
മന്നവൻ തിരുമുമ്പിലിട്ടളവേ മൊഴിന്താർ
ചിരൈന ചൊല്ലാലികമന്നൻ
മൊഴിന്തതിനാലതപ്പോൾ കതുക്മാകി വൻപട
കാണമതിനാടൻ വന്തുതെൻറാർ

ശുകസാരണന്മാരോടു് അറിഞ്ഞു വരാൻ രാവണൻ പറഞ്ഞയച്ചപ്പോൾ സ്വന്തം രൂപംമാറി വാനരരൂപംപൂണ്ടു് അവർ മറഞ്ഞു. പരന്ന വൻപടയിൽ ചേർന്ന് നടന്ന നേരം വിഭീഷണൻ മായ കണ്ടു് അവരെ തടയുന്നു. വാനരനായകന്മാർ അവരെ കാലും കൈയും അണച്ചു കെട്ടുന്നു. അനന്തരം രാമന്റെ മുന്നിൽ എത്തിച്ചപ്പോൾ അവർ പറഞ്ഞു. ലങ്കാധിപൻ പറഞ്ഞതിനാൽ കരുതുകം കൊണ്ടു് വൻപട കാണാൻ ഞങ്ങൾ വന്നതാൺ.

കുറിപ്പ്

ചിരൈവേ — വേഗത്തിൽ
നംമ്പമ്പ് — നമ്മുടെ വസ്തു്
തന്തം — സന്തതം

പാട്ട് 11

ചെൻറളവേയിലങ്കമന്നൻ
ചിനക്കൊടരക്കർ തമ്മച്ചൊല്ലിയകറ്റിയാട്ടിയും
മായ കാട്ടുവതിന്നുകൂട
മിന്നൊളി നാവനോടറിയി
ത്തനേരമവൻ വീരെന്തു വീരാട്ടു തേവി
മുനിലിയൻറ മായയെ വച്ചു നിൻറാൻ
മന്നവനാന്നന്തനയെൻറു തോൻറി
യവർക്കു നൻറായ് മൈതിലി ചോക്മാണ്ടു
വനിതലത്തിലലൈതു വീണ്ണാൾ
മിന്നിടയാളോടൊത്തൊരുമിത്തുള്ളോര
റിവിത്താരപ്പോൾ വീഴാം
ചുതിൻമായയിതെൻറു തേവീ തെളിന്തിരുന്താൾ.

ശുകസാരണന്മാർ പറഞ്ഞതു കേട്ടു രാവണൻ കോപം കൊണ്ടു് അവരെ ആട്ടിയകറ്റി. മായ കാട്ടാനായി മിന്നൊളി നാവനോടു് അറിയിച്ചപ്പോൾ സീതാദേവിയുടെ മുമ്പിൽ മായ കാട്ടി. ആ നേരം മൈഥിലിക്ക് ശ്രീരാമന്റെ മൂഖം തന്നെയാണതെന്ന് തോന്നുകയും സങ്കടം കൊണ്ടു് ഭൂമിയിൽ പതിക്കുകയും ചെയ്തു. കൂടെയുണ്ടായിരുന്നവർ മായ കൊണ്ടുണ്ടായ തോന്നലാണിതെന്നറിയിച്ചപ്പോൾ സീത ആശ്വസിക്കുന്നു.

കുറിപ്പ്

ആനനം — മുഖം
ചോകം — ശോകം

ഡോ. ദിവ്യ സി കെ

ഗസ്റ്റ് ലക്ചറർ, മലയാള വി
ഭാഗം, സർസയ്യിദ് കോളേജ്,
തളിപ്പറമ്പ്.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിറ്റിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറങ്ങുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ്പ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണ് ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്ന് ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിറ്റുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം - കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ - എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: editors@sayahna.org.
- പ്രതികരണങ്ങൾ editors@sayahna.org എന്ന ഇമെയിലിലേയ്ക്ക് അയയ്ക്കുകയോ, ഈ **വെബ് പേജിൽ** കമന്റുകളായി ചേർക്കുകയോ ചെയ്യുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.